

HALASI ERDŐK ERDŐBIRTOKOSSÁGI TÁRSULAT
8200 VESZPRÉM, CHOLNOKY JENŐ UTCA 18.

SZAKVÉLEMÉNY

**a Balatonalmádi Munkácsy Mihály utcai juharlevelű
platán fasor további kezelésére vonatkozóan**

Veszprém, 2022. október 26.

Készítették: Bús Mária
dr. Péti Miklós

Tartalom

1. Előzmények	2
2. Általános ismertetés	2
3. A fasor általános állapotának értékelése 2022. évben	2
4. A további feladatok ismertetése.....	3
5. Összefoglalás.....	4
6. Képek	5
7. Mellékletek jegyzéke.....	9

1. Előzmények

Balatonalmádi Városgondnokság 2022 szeptemberében megkereste a Halasi Erdők Erdőbirtokossági Társulatot, hogy a Munkácsy Mihály utcai platánok állapotát vizsgálja felül és a további kezelésükre vonatkozóan tegyen javaslatot. A Halasi Erdők EBT 2016/2017 telén készített már egy részletes szakvéleményt a Munkácsy Mihály utcai platánok állapotáról és javaslatot is tett a kezelésükre.

2. Általános ismertetés

A 2017. évben készült szakvéleményünkben az általános adatokról (2. fejezet), a juharlevelű platánról (3. fejezet) szóló, a termőhelyi viszonyokkal foglalkozó (4. fejezet) és a platánokat károsító kórokozókat és kártevőket bemutató (7. fejezet) részei változatlanul érvényesek, megismétlésüktől itt eltekintünk.

A platánfák azonosítása során a korábbi számozást használtuk az 1. számú mellékletben csatolt térkép szerint.

3. A fasor általános állapotának értékelése 2022. évben

A Munkácsy Mihály utcai platánfasor helyszíni megtekintését, állapotának felvételét 2022. október 5-én végeztük el. Ennek során felvételi lapokon rögzítettük a tennivalókat és a javaslatainkat, továbbá fényképeket is készítettünk.

A Munkácsy utcai platán fasorban az elmúlt időszakban jó munkát végzett a fenntartó, melynek látványos az eredménye. A száraz ágakat nagyrészt levágták, a vágásfelületeken a sebkezelések megtörténtek. A fasor sokkal jobb képet mutat, mint korábban, egészségi állapota sem romlott.

A 2016/2017. évi téli vizsgálat idején számos felnyílt, nedvező fagylécet láttunk. Ezek a

fagylécek most bezárult állapotban vannak és remélni lehet, hogy a mostanában szokásos enyhe telek alatt nem is nyílnak fel.

A platán csipkésposloska (*Corythuca ciliata*) jelenlétére és kártételére utaló jeleket sem láttunk.

Már előző szakvéleményünkben is nehézményeztük, hogy számos helyen a kapubejáratoknál burkolt felületeket alakítottak ki a tulajdonosok. A fák 32%-a ilyen korlátozott és gátolt körülmények között tengeti életét. Az északi fasorban nyolc, a déliben négy tövéről és gyökerei fölül rohan el a víz anélkül, hogy hasznosíthatnák azt a fák. Ezek a burkolatok mind a platánok életterét szűkítik. Az É6 és É7 platánok környezetében, ahol 2017-ben ki volt emelve 20 cm mélyen a föld, javasoltuk annak mielőbbi visszatöltését (előző szakvéleményünk 6.2 fejezet 16. oldal). Ehelyett ma térkővel burkolt felület található itt, melyen nagy térkő rakatok állnak. Reméljük, a térkövet nem a többi még gyepes bejáró lefedésére akarják használni. A platán nagy vízigényű fafaj. A fasor jobb létéhez a fák egyébként is beszorított helyzetében a minél több gyepes felület járulhat hozzá. A védettség lehetőséget ad arra, hogy a jövőben ne alakíthassanak ki a közterületeken burkolt felületeket a házak tulajdonosai.

4. A további feladatok ismertetése

A fasor esztétikai szempontból megfelelő állapotba hozása megtörtént. A száraz ágak, a fattyúhajtások levágását természetesen a jövőben is folytatni kell. Ide tartozik a száraz ágcsonkok levágása, a vágáslapok kezelése is. A száraz ágcsonkok a szél vagy a hó hatására letört ágak maradványai. Ezek idővel kiesnek, kitörnek, a helyükön képződő üregekben megindul a korhadás. Több platán oldalán láthatók éles szélű, szabályos lyukak, úgynevezett „odúk” melyek így keletkeztek. A mögöttük előállt korhadás nehezen megállapítható. Minden esetre a lezárásuk fontos amiatt, hogy ne jusson a korhadást előidéző kórokozó további vízhez és levegőhöz (lásd előző szakvélemény 6.6 fejezete 18. oldal).

A lehullott száraz ágak és levelek rendszeres összegyűjtése, elszállítása és elégetése minden őszele érdeke és felmerülő kötelező feladata a fenntartónak a kórokozók és kártevők visszaszorítása miatt.

A helyi védettség fenntartása, a lakó- és nyaralónépesség részéről a városi fásításoktól elvárt biztonság és élmény biztosítása érdekében hosszútávra kell megfelelő állapotba hozni a fákat. Ezért a platán fasor kezelésének a nagyobb és nehezebb része ezután következik. Ugyanis a korábbi ágletörések, szakszerűtlen áglevágások helyén keletkezett sebzéseken a rájuk, majd

beléjük telepedett gombák, rovarok hatására üregek képződtek. Azaz megindult a korhadási folyamat, melyet mielőbb célszerű megszüntetni. Az előrehaladott korhadási folyamatot jelzik a törzsön az üregek, a gomba termőtestek, azok élettevékenysége jeleként fellépő folyások. Ha az ezzel kapcsolatos munkák elmaradnak, előbb utóbb veszélyessé válik a fasor, nagyág és törzstörések állhatnak elő.

Az üregek a legtöbb esetben magasan helyezkednek el. Ezért a munkát kosaras kocsiból lehet csak végezni. Erre a speciális tevékenységre a kertészek közül valakit ki kell képezni vagy vállalkozóval kell elvégeztetni a munkálatokat. A munkavégzés optimális ideje a tavasz, mert a meginduló nedvkeringési folyamatok segíthetik a szövetrészek regenerációját.

A platán zárt üregek képzésére hajlamos fafaj. Mire az üregek megnyílnak, szabad szemmel is láthatóvá válnak, már a korhadás előrehaladott. Ezért fontos az üregek méretének megállapítása. Az üregeket fakaparóval ki kell tisztogatni az élő szövetekig. Az így megtisztított üreget fertőtleníteni kell gombaölő és rovarölő oldattal. Az üregek szélét célszerű éles késsel szintén az élő szövetekig faragni, majd a végén ezt is sebkezelővel bekenni. Ezáltal megindulhat a hegesedési folyamat. A tömítést habgolyókkal könnyített képlékeny, majd szilárduló anyaggal célszerű végezni, törekedve a hézagmentes állapot létrehozására. Az előző szakvélemény 6.4 fejezetében (Korhadt tő részek és törzskorhadások kezelése 16-18. oldal) részletesen tárgyaltuk a szükséges teendőket.

Az ideihez hasonló száraz években, de akár folyamatosan a fák vízzel való ellátását is tervezni kell. A gyökérzónába lefúrva tápoldattal dúsított öntözővizet lehet juttatni a szomszédos fáknak.

5. Összefoglalás

Felülvizsgálatunk alapján megállapítható, hogy a Munkácsy utcai platán fasor megjelenése az elmúlt években történt kezelések (száraz ágnyesés, szakszerű ágeltávolítás, száraz lomb elszállítása) nyomán javult. Ezeket a munkákat a jövőben is évente folyamatosan el kell végezni.

A természetvédelmi célok betartása, a fasor hosszútávú fenntartása érdekében már nem halasztható a korábban keletkezett száraz ágcsomok levágása, vágásfelületeik kezelése és főleg a szakszerű üregkezelések elvégzése.

Nagy figyelmet kell fordítani a platánfák tövének a gyepfelületek megőrzésére, szükség szerint a burkolt részek megszüntetése is fontos feladat lehet. Rendkívüli száraz időszak bekövetkezése esetén a vízpótlásra is lehetőséget kell teremteni.

6. Képek

1. számú kép É6 és É7 számú fák fölött már a burkolat is nagy baj, nemhogy a terhelés, melyből remélhetőleg nem lesz burkolat a platánok közelében (a kerítésen belül sem kívánatos a burkolat a fa gyökérzete felett)

2. számú kép Hatalmas korhadásos üreg gombával

3. számú kép É19 platán Az ágvillát újra ki kell majd tisztítani. A száraz ágcsont fertőzési kapuvá válik. Le kell vágni és a vágásfelületet sebkezelni.

4. számú kép Megjelent a gomba. A gomba termőtestek időnként megjelennek, majd lehullanak, belül üreg alakul ki, ezért kell a bekorhadt ággöcsöket gondosan lezárni.

5. számú kép D9 platán Kezelésre váró bekorhadt ággyöcsök

6. számú kép Változatlanul javasoljuk a gyökerek védelmét

7. számú kép D14 platán fa A vezetéket dörzsöli a fa.

8. számú kép Sürgősen kezelendő korhadás a D15 platánon

9. számú kép D15 platán Az ágcsonkokból növő fattyúhajtásokat és a mindkét oldali bekorhadást kezelni kell. Az ágcsonkokat le kell vágni, majd a vágásfelületeket sebkezelní.

7. Mellékletek jegyzéke

1. számú melléklet	A platán fasor térképe
2. számú melléklet	Felvételi lapok

A fényképeket dr. Péti Miklós készítette.

Veszprém, 2022. október 26.

Bús Mária
okleveles erdőmérnök
szakértői engedély száma: XVII/316/2/2010.